

Webinar: Skolefravær – betydninger og indsatser

Den Mangfoldige Folkeskole

Velkommen online – det praktiske

- Dejligt med billede 😊
 - **Men husk, at webinaret bliver optaget**
- Slå lyden fra
- Ser måske ikke håndsoprækning
- Skrive gerne spørgsmål i chatten undervejs

Program – skolefravær

Cathrine Nielsen, Adjunkt
cath@ucn.dk

Pernille Nielsen, Adjunkt
pern@ucn.dk

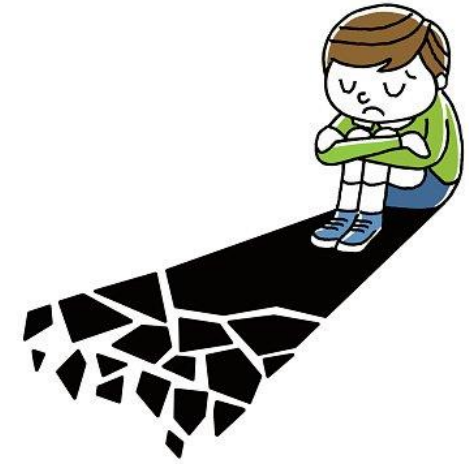
- Velkommen
- Hvordan forstår vi skolefravær?
- Skolefravær i et inklusionsperspektiv
- Forskellige blik på betydningen af problematisk fravær
- Forebyggende indsatser
- Spørgsmål

Elever med forhøjet fravær

Når børn ikke er i skole, er de ikke inkluderede i skolens fællesskaber

At mindske fravær er en **INKLUSIONSOPGAVE**

Vi skelner mellem problematisk og uproblematisk fravær

Elevernes fravær
er generelt stigende

UPROBLEMATISK FRAVÆR

- En uge til Mallorca i uge 41
- Tandlægebesøg i skoletiden
- Syg med influenza
- ...

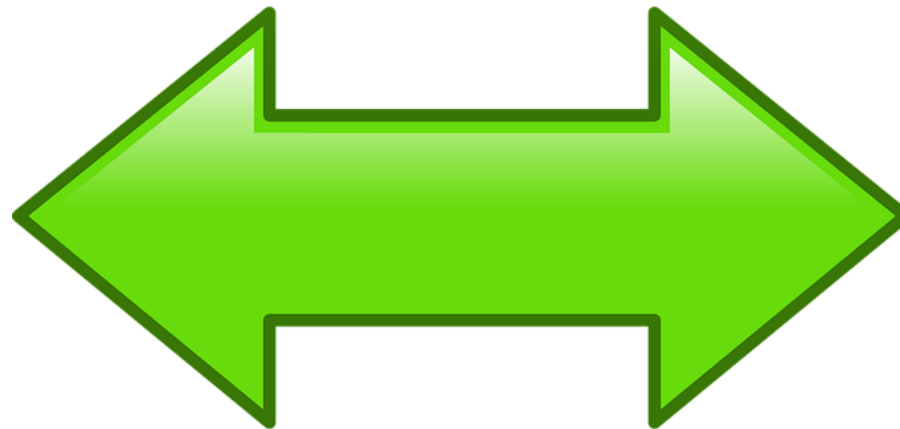
PROBLEMATISK FRAVÆR

PJÆK	kan godt, men vil ikke i skole
SKOLEVÆGRING	kan ikke, vil gerne – ofte ængstelighed
TILBAGEHOLDELSE	af forældrene
SKOLEEKSKLUSION	skolen tilbyder ikke den støtte eller de muligheder, barnet har brug for

Skolefravær i et inklusionsperspektiv – hvordan kan vi forebygge?

Indgribende indsatser
når ”skaden” er sket og
skolevægring er til stede

Forebyggende indsatser
– gode fællesskaber for
alle vores elever

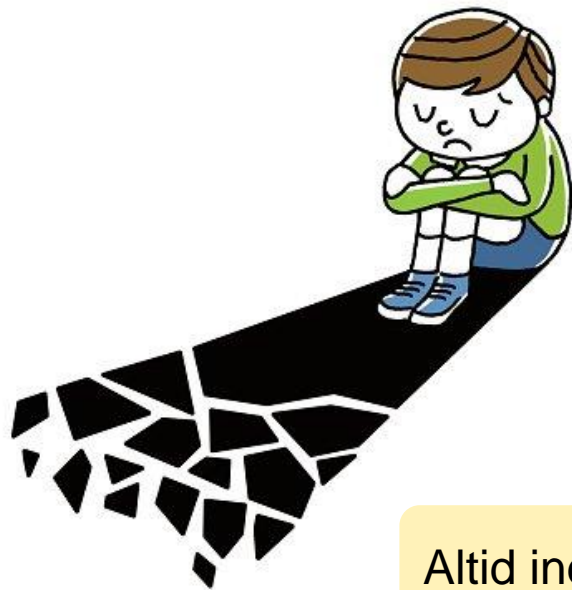
Vi skal altid se bag om fraværet for at forstå, hvad det handler om.
Hvad er årsagen til fraværet?

Passe på ikke at komme til at symptombehandle.

Hvad er
fraværet blevet
løsningen på?

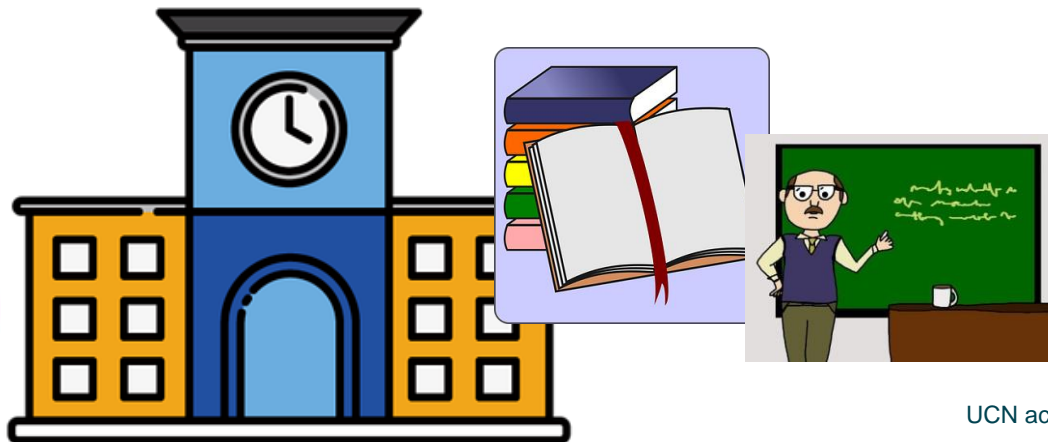
Barnets
perspektiv

Altid et
dialektisk
forhold

Altid individet i relation til fællesskabet

At se hele vejen rundt om barnet

Skolefravær fra et børneperspektiv

- at se med barnets briller

Hvad er det, børnene får øje på i deres hverdag med både skole, familie og fritidsaktiviteter?

Det er vigtigt at
min lærer kender
mig

Vikarer og
uforudsete skifte
- herunder
overgange

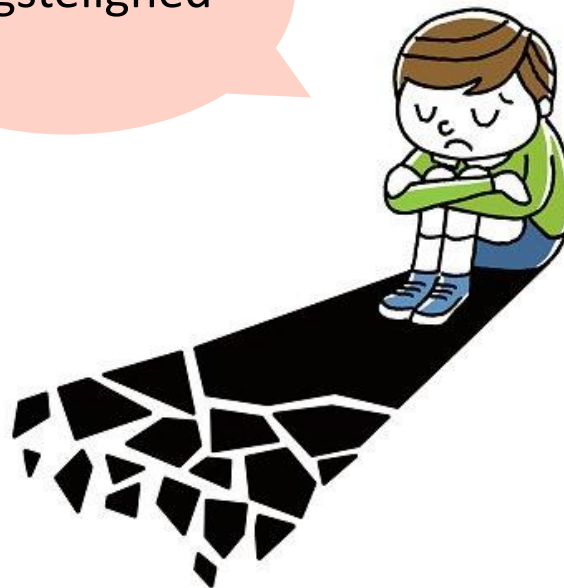
Jeg ved ikke, om de
voksne kan hjælpe
mig

De faglige
udfordringer er
for høje eller for
lave

Ængstelighed

Min mor er den
eneste, der forstår
mig

Der er meget
larm og uro i
timerne

Jeg føler mig
udenfor

At spørge ind og finde løsninger sammen

Stille hv-spørgsmål

Holde egne antagelser tilbage

Gentage det, barnet siger – efterfulgt af opklarende spørgsmål

Spørge ind til barnets tanker

Stille åbne, konkrete og detaljerede spørgsmål

Finde realistiske løsninger sammen med barnet

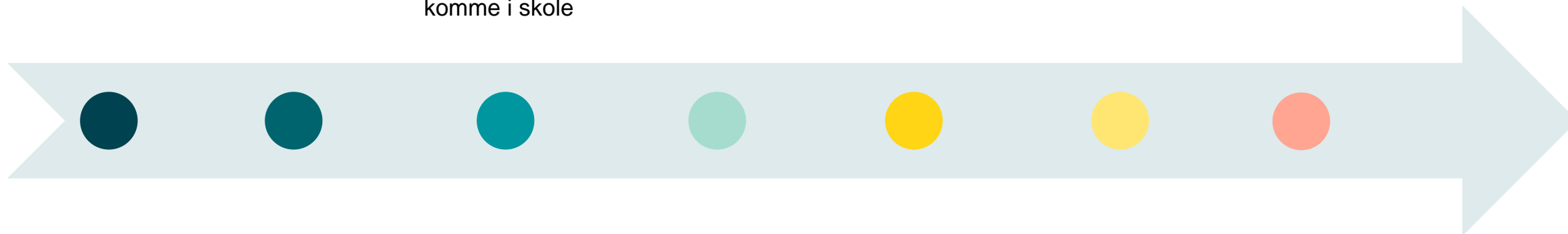
Fraværsudviklingen for et barn

Barnet giver udtryk for, at det ikke vil i skole/spørger, om det kan blive hjemme

Barnet forsøger at undgå at komme afsted – trækker fx tiden, kommer for sent. Lykkes dog fortsat med at komme i skole

Fravær fra undervisningen kombineret med skolegang

Fuldt fraværende fra skolen i en lang periode

Det er vanskeligt at få barnet afsted i skole om morgenen

Pletvis fravær fx i enkelte timer – går hjem fra skole før skoledagen er slut

Fuldt fraværende fra skolen i bestemte perioder af skoleåret – fx efter ferier

Skolefravær starter ofte med mentalt fravær

Opmærksomhed på det pletvise fravær

Det pletvise fravær er med til at fortælle os, at noget er galt

Børnene vil fortsat komme til de timer/dage, som de finder meningsfulde

Hvilke mønstre er der i elevernes fravær/tilvær?

Hvornår er det, de kobler sig fra?

Hvad handler om tilhør, kompetencer og autonomi?

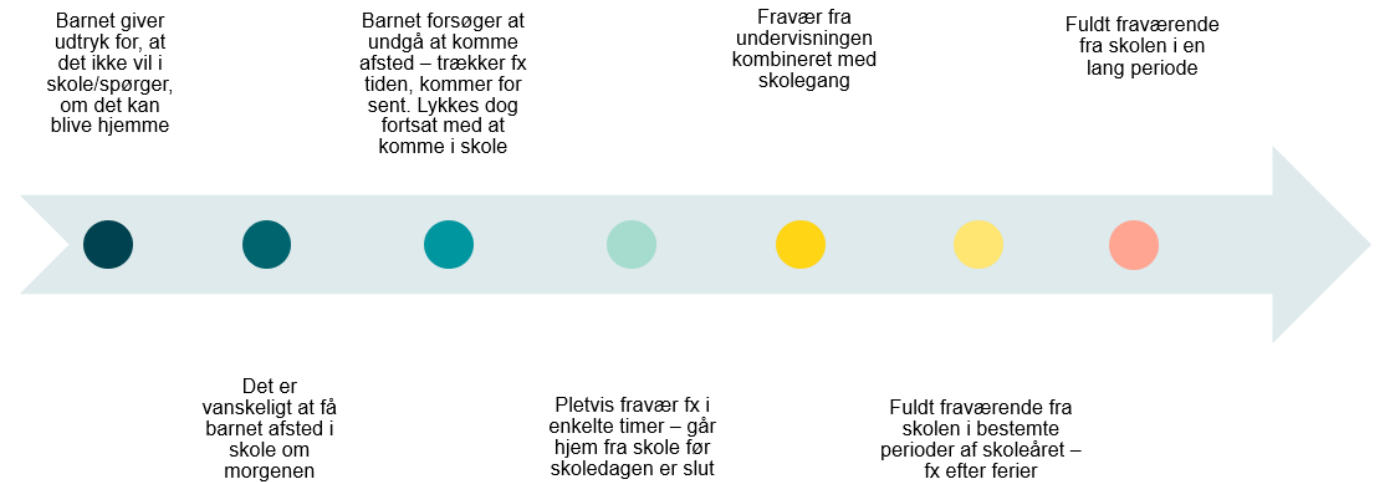
Hvorfor er det, at børnene kobler sig fra undervisningen?

Hvordan kan jeg styrke fællesskabet gennem min undervisning?

Refleksion til senere brug

- Hvornår igangsætter I indsatser i forhold til skolefravær på jeres skole? Hvornår ringer jeres alarmklokker?
- Hvornår involverer I forældre eller andre fagpersoner?
- Hvad kan I gøre for at gribe ind tidligere i forhold til bekymrende skolefravær?

Skolefravær som manglende tilhør

- Børnene fortæller om

Følelsen af ikke
at høre til i
flokken

Ikke at have
gode
venskaber og
kammerater i
klassen

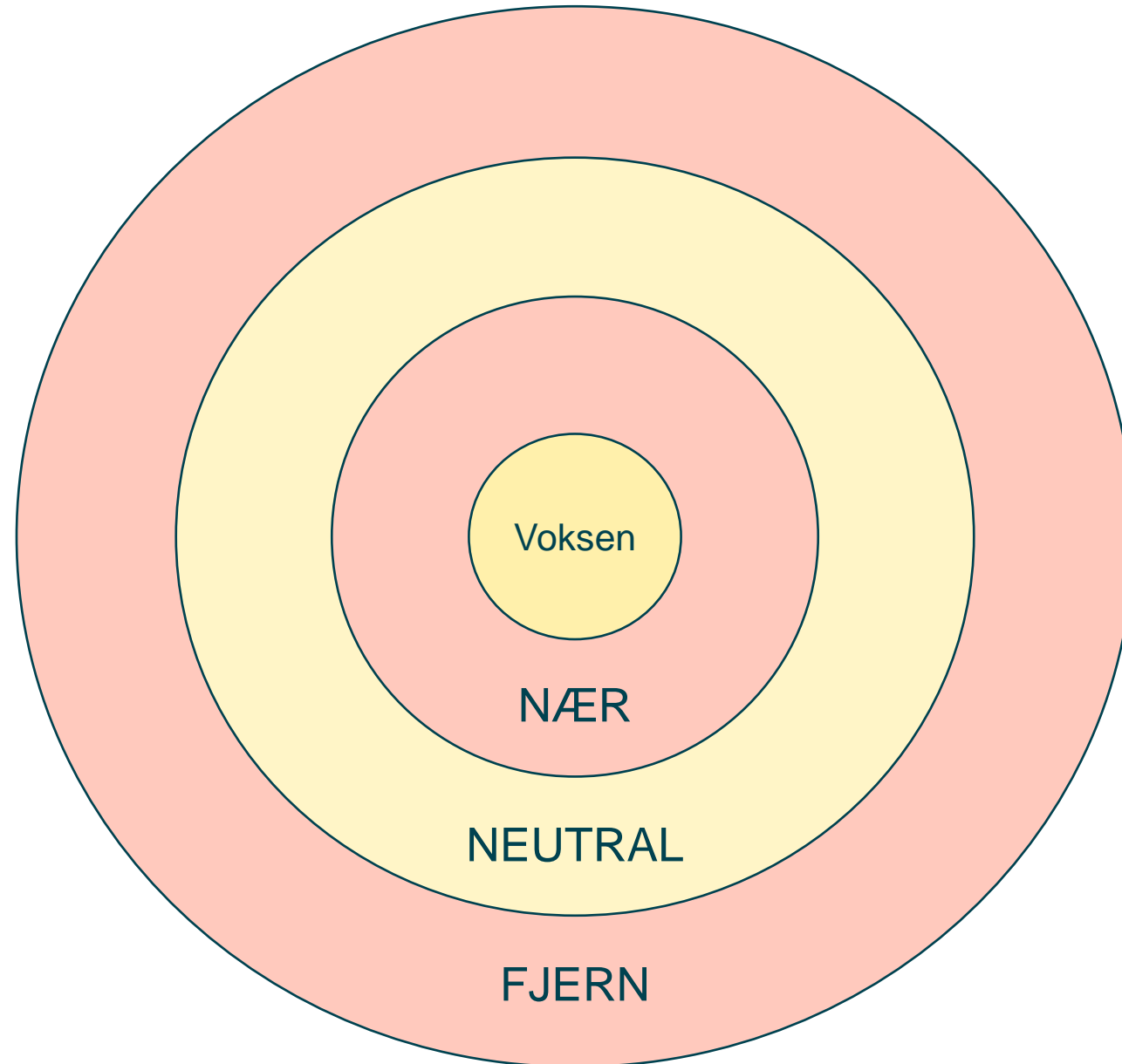
Ikke at have
gode relationer
til de voksne i
skolen

Tilhør

- Følelsen og oplevelsen af at høre til – og at være manglet ved fravær
- Adgang til nære relationer
- Mulighed for at få og give varme, nærhed og omsorg
- Følelsesmæssig tryghed og sikkerhed – sammen med både de andre børn og sammen med de voksne

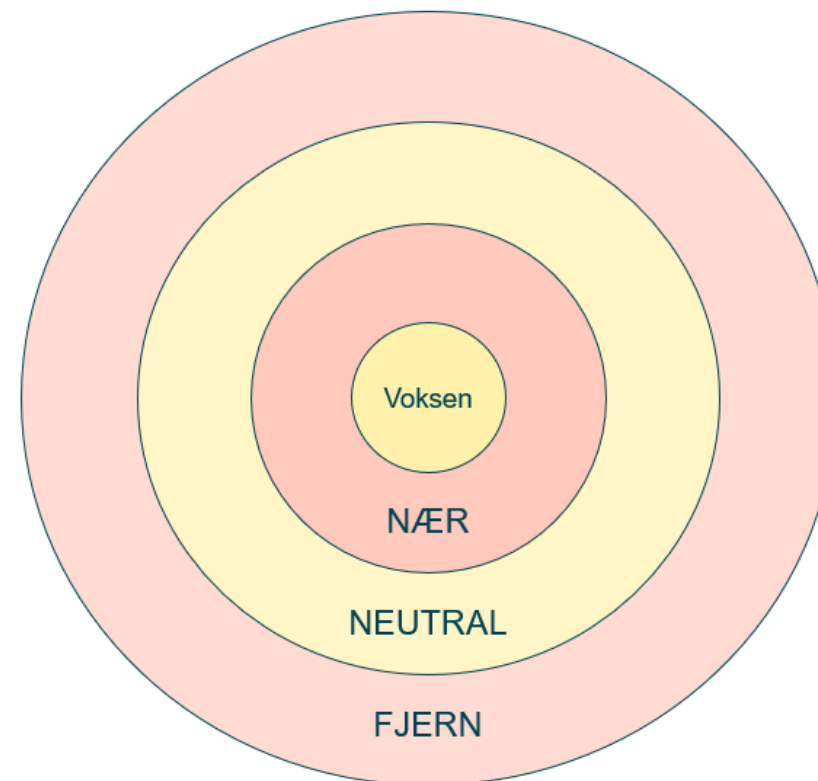

RELATIONSCIRKEL SOM REDSKAB

Refleksionsøvelse til senere brug

- I tager udgangspunkt i en fælles klasse eller team.
- Alle udfylder relationscirklen med elevernes navne.
- I teamet sammenligner I jeres relationscirkler og drøfter, om der er elever i, der ikke ser ud til at have voksne, de har nære relationer til.
- Hvad vil I fremadrettet gøre/være opmærksomme på?

Mestringsforventning og fravær

Elever, der er – eller er i risiko for at komme – i skolevægring er en sammensat gruppe, men fælles for mange af dem er, at de har **LAVE MESTRINGSFORVENTNINGER**

(Trude Havik, 2019)

”Mestringsforventninger udgør et menneskes tiltro til sine egne evner ift. at klare forskellige udfordringer – både fagligt og socialt.”

Betydning af mestringsforventninger

LAV MESTRINGSFORVENTNING

- Lave forventninger til sig selv
- Lav følelse af forpligtelse overfor egne mål
- Dvæler ved egne mangler
- Giver hurtigt op ved vanskeligheder

HØJ MESTRINGSFORVENTNING

- Høje forventninger – sætter høje mål
- Høj grad af forpligtelse overfor egne mål
- Tilskriver vanskeligheder til manglende indsats eller færdigheder, der kan erhverves
- Er vedholdende – også når det er svært

4 kilder til øget mestringsforventning

MESTRINGSOPLEVELSER

ROLLEMODELLER

OPMUNTRING

KROPSLIG RO

4 kilder til øget mestringsforventning

MESTRINGSOPLEVELSER

Når eleverne oplever at lykkes, styrkes deres forventninger til at kunne mestre i fremtiden.

Størst effekt, hvis mestringen opleves som et resultat af egne evner frem for fx held.

I PRAKSIS

- Opmærksomhed på at tilpasse niveauet – NUZO
- Italesætte, når ting lykkes – fokus på succeshistorier

4 kilder til øget mestringsforventning

OPMUNTRING

Når andre mennesker tilkendegiver, at de tror på at vi lykkes, øges vores forventninger til os selv.

Det har bedst effekt, hvis den der opmuntrer er et menneske, som børnene har tillid til og ser op til.

I PRAKSIS

- Udtryk verbalt til børnene: ”Jeg er sikker på, at du klarer den”
- Skab et klasserum med fokus på opmuntring – både fra voksne og børn

4 kilder til øget mestringsforventning

ROLLEMODELLER

Børn lærer (blandt andet) ved at betragte andre. Hvis andre, vi sammenligner os med, lykkes med en opgave, øges vores tro på selv at kunne lykkes.

Det vigtige er, at rollemodellen er en, eleven oplever at kunne spejle sig i.

I PRAKSIS

- Overvej, hvem børnene løser opgaver sammen med
- Er der nogen, der kan være særligt gode at spejle sig i?
- Er der også mindre gode grupper ift. mestringsoplevelser?

4 kilder til øget mestringsforventning

KROPSLIG RO

Et roligt nervesystem hjælper os til både at mestre vores tilværelse bedre – og også til at forvente, at vi vil gøre det.

Kræver et roligt og trygt læringsmiljø med få uforudsete begivenheder.

I PRAKSIS

- Alderstilpasset sprog for kropslige fornemmelser og emotioner – etablere fælles sprog med børnene
- Mindfulness, massage, bevægelse i undervisningen

4 kilder til øget mestringsforventning

MESTRINGSOPLEVELSER

Når eleverne oplever at lykkes, styrkes deres forventninger til at kunne mestre i fremtiden.

Størst effekt, hvis mestringen opleves som et resultat af egne evner frem for fx held.

ROLLEMODELLER

Børn lærer (blandt andet) ved at betragte andre. Hvis andre, vi sammenligner os med, lykkes med en opgave, øges vores tro på selv at kunne lykkes.

Det vigtige er, at rollemodellen er en, eleven oplever at kunne spejle sig i.

OPMUNTRING

Når andre mennesker tilkendegiver, at de tror på at vi lykkes, øges vores forventninger til os selv.

Det har bedst effekt, hvis den der opmuntrer er et menneske, som børnene har tillid til og ser op til.

KROPSLIG RO

Et roligt nervesystem hjælper os til både at mestre vores tilværelse bedre – og også til at forvente, at vi vil gøre det.

Kræver et roligt og trygt læringsmiljø med få uforudsete begivenheder.

Refleksionsøvelse til senere brug

Tænk på nogle af jeres elever, som I forestiller jer har lave mestringsforventninger.

Hvordan kan I – helt konkret – lave tiltag for disse børn, der kan øge deres mestringsforventninger?

Tag udgangspunkt i de fire kategorier:

- **MESTRINGSOPLEVELSER**
- **ROLLEMODELLER**
- **OPMUNTRING**
- **KROPSLIG RO**

Refleksion til senere brug

- Drøft et barn, som allerede har bekymrende skolefravær, eller som I er bekymrede for kunne være i gang med at udvikle bekymrende skolefravær.
- Hvad gør I nu, som fungerer godt?
- Med udgangspunkt i det gennemgåede: Giver det anledning til nye perspektiver? Hvad kan/vil I være nysgerrige på?

Spørgsmål

UCn

act2learn

Litteratur

- Højholt, C. & Kousholt D. (2018). *Konflikter om børns skoleliv*. Dansk Psykologisk Forlag
- Fisker, T. B. (2014). *Den sårbare inklusion - diagnoser og fællesskabende pædagogik i dagtilbud*: Dafolo.
- Hansen, H. R. m.fl. (2019). *Skolens fraværende børn - årsager og indsatser*: Dafolo.
- Knage, F. S. (Februar 2020). Skolevægring: Sammenviklinger og subjektpositioner. *Pædagogisk Psykologisk Tidsskrift*, s. 29-37.
- Klinge, L. (2017). *Lærerens relationskompetence - kendetegn, betingelser og perspektiver*: Dafolo.
- Ravn, I. (2021). *Selvbestemmelsesteorien – motivation, psykologiske behov og sociale kontekster*: Hans Reitzels Forlag.
- Miller, P. H. (2016). *Theories of Developmental Psychology*: Worth Publishers
- Havik, T. (2019). *Skolefravær – at forstå og håndtere skolefravær og skolevægring*: Dafolo.
- Socialstyrelsen (2022). <https://socialstyrelsen.dk/born/forebyggelse-og-tidlig-indsats/malgrupper/born-med-bekymrende-skolefravaer>